

Firmapensionskassernes regnskaber 2008

1. Konklusioner

- Firmapensionskasserne præsterer samlet et tab efter skat på næsten 4 mia. kr. for året 2008.
- Indbetalingerne til firmapensionskasserne steg markant igen i 2008 som følge af ekstraordinære bidrag.
- 8 antal firmakasser kunne ikke klare det røde trafik lys ultimo 2008.
- 4 firmapensionskasser fik påbud om at foretage genoprettelsesplaner i løbet af 2008.
- Firmapensionskasserne kom bedre igennem krisen i 2008 i forhold til ”dotcomboblens” brist i 2001/2002.

Indhold

1. Konklusioner.....	1
2. Hovedtendenser i årsregnskaberne.....	2
3. Investeringernes afkast og sammensætning	3
4. Markedsbeskrivelse.....	6
5. Finansielle risici	8
6. Bilag A: Finanstilsynets trafiklysindberetninger	11
7. Bilag B: Om Statistikken.....	12
8. Bilag C: Liste over firmapensionskasser i DK	13

2. Hovedtendenser i årsregnskaberne

Det samlede resultat for firmapensionskasserne endte med et underskud på hen imod 4 mia. kr. Kasserne har forøget deres pensionsmæssige hensættelser med 3,9 mia. kr. pga. en lavere rente.

Tabel 1: Uddrag af resultat og balance for firmakasser 2008

<i>Mio. kr.</i>	2004	2005	2006	2007	2008	Vækstrate p.a.	
						2004-2008	2007-2008
Resultatposter							
Medlemsbidrag i alt	824	730	679	1.017	2.147	27,1%	111,0%
Heraf ekstraordinære bidrag	572	405	326	615	1.670	30,7%	171,6%
Pensionsmæssige ydelser	1.618	1.702	1.737	1.793	1.991	5,3%	11,0%
Ændring i pensionshensættelser	-2.326	-2.462	1.665	707	-3.919	13,9%	-654,0%
Administrationsomkostninger	34	33	37	35	27	-5,6%	-23,9%
Pensionsteknisk resultat	-3.199	-3.663	599	-29	-3.953	5,4%	13715,5%
I alt investeringsafkast	2.746	4.530	1.706	165	-208	*	-226,2%
Årets nettoresultat	-786	287	2.154	181	-3.950	49,7%	-2277,6%
Balanceposter							
Pensionsmæssige hensættelser f.e.r.	33.682	36.343	34.531	33.939	37.210	2,5%	9,6%
Egenkapital	5.321	5.609	7.774	7.778	3.343	-11,0%	-57,0%
Balancesum	39.272	42.474	42.921	43.226	43.916	2,8%	1,6%

Anm.: Regnskabstallene er baseret på indberetninger fra de institutter, der var på markedet i de enkelte år i 5-års perioder. Vækstraterne følger "intern rentes metode". Med virkning for 2008 er indberetningsskemaerne for firmapensionskasserne til Finanstilsynet blevet ændret, hvorfor tallene ikke kan direkte sammenlignes med de foregående år. Trods dette forhold er det finanstilsynets opfattelse, at artiklens fremstilling er retvisende.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Investeringsafkastet blev i 2008 for firmapensionskasserne negativt med 0,2 mia. kr. Det er første gang siden 2002, at kasserne har et negativt investeringsafkast. I 2002 havde firmakasserne et negativt investeringsafkast på 1,3 mia. kr. Firmapensionskasserne er altså kommet bedre gennem finanskrisen i 2008 end dotcom-krisen i 2001-02.

Firmapensionskassernes medlemsbidrag har svinget en del i de senere år. I 2008 var det samlede medlemsbidrag på over 2,1 mia. kr. Hovedparten stammer fra ekstraordinære

bidrag fra virksomhederne bag kasserne. Disse ekstraordinære bidrag indbetales af sponsorvirksomheden bag firmapensionskassen.

De samlede pensionsydelse udgjorde næsten 2 mia. i 2008. Pensionsydelse er steget med 11 pct. i forhold til 2007. Udbetalingerne er, med undtagelse af 2008, større end indbetalingerne, hvilket illustrerer, at kasserne samlet set er under afvikling.

De samlede pensionsmæssige hensættelser for egen regning (f.e.r.) udgør 37,2 mia. kr. ved udgangen af 2008. Det svarer til ca. 2 pct. af hele pensionssektoren, se også bilag B.

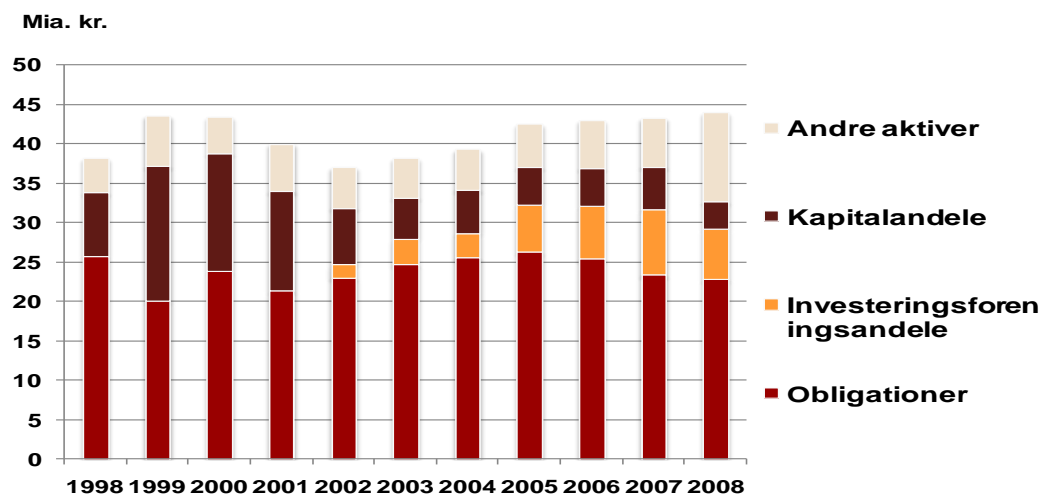
Administrationsomkostningerne udgjorde 27 mio. kr. i 2008, hvilket er et fald på næsten en fjerdedel i forhold til 2007. Ved sammenligninger af omkostninger i pensionsbranchen anvendes ofte en omkostningsprocent, hvor administrationsomkostninger sættes i forhold til medlemsbidrag, inkl. de (svingende) ekstraordinære bidrag. Opgjort på denne måde havde firmapensionskasserne samlet set en omkostningsprocent på blot 1,25 pct. i 2008 mod hele 5,5 pct. i 2006. Det tilsvarende tal for de tværgående pensionskasser var 2,3 pct. i 2008, mens tilsvarende tal for de markedsorienterede livsforsikrings-selskaber var på 6 pct. i 2008.¹

3. Investeringernes afkast og sammensætning

Størsteparten af firmakassernes aktiver er fortsat placeret i realkreditobligationer. Betragter man udviklingen i et længere perspektiv kan det iagttages, at andelen af aktiver placeret i kapitalandele faldt markant efter 2002 for herefter at ligge på et stabilt niveau frem til 2008. I 2008 er andelen så faldet igen, primært som følge af store kursfald på aktier.

¹ Markedsudvikling 2008 for livsforsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser
<http://www.finanstilsynet.dk>

Figur 1: Aktivernes sammensætning, 1998 - 2008

Anm: Baseret på aktiver i alt

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

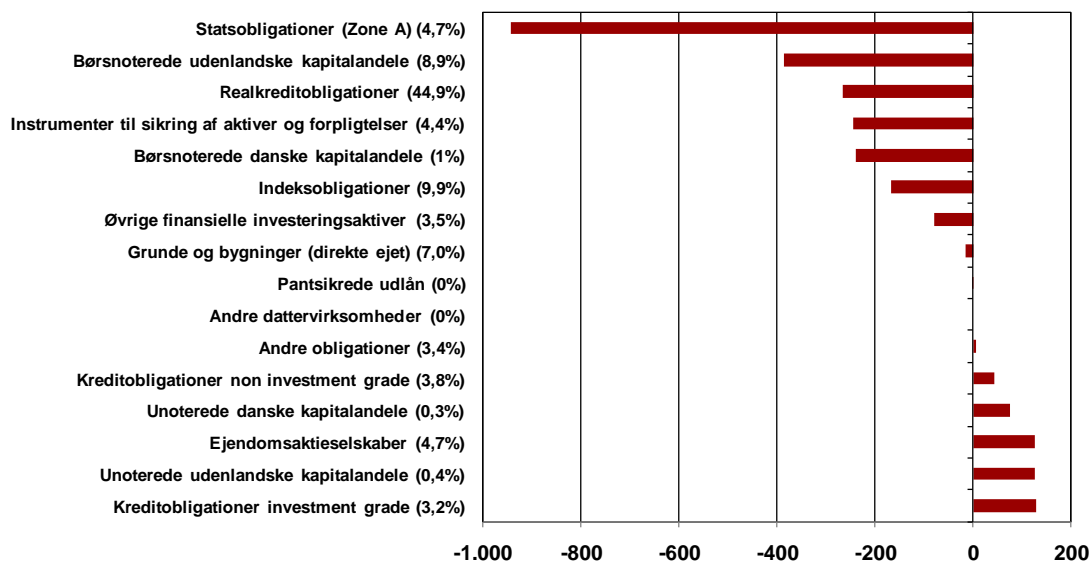
Samtidig med at andelen af kapitalandele falder i 2002, begyndte firmakasserne at placere deres aktiver i investeringsforeninger. Andelen af aktiver placeret i disse har for hele sektoren gennem de sidste 3-4 år ligget omkring på 10-15 pct. Gruppen "andre aktiver" i figur 3 indeholder fx investeringsejendomme, men posten indeholder også aktiver, som ikke er klassificeret som investeringsaktiver, fx domicilejendomme.

Med virkning fra årsregnskabet for 2008 skal firmapensionskasserne følge en ny regnskabsbekendtgørelse. Det giver finanstilsynet mulighed for at følge firmakassernes investeringer mere nuanceret end tidligere. Firmakasserne indberetter for 2008 en række data, som gør det muligt at konstruere figur 2, der viser nettoinvesteringerne i sektoren opdelt på forskellige typer af aktiver. Figur 2 viser, blandt andet at kasserne solgte for knap 400 mio. kr. børsnoterede udenlandske kapitalandele i 2008, mens de netto købte noterede udenlandske kapitalandele for ca. 100 mio. kr.

Inden man går i gang med at tolke på, hvad sektoren gjorde i 2008, skal man dog være opmærksom på, at enkelte firmakassers dispositioner kan være udslagsgivende for billedet af hele sektoren. Betragt nettosalg af statsobligationer i zone A jf. figur 2. Figuren viser, at sektorens samlet set solgte for ca. 900 mio. kr. statsobligationer. Det kunne tolkes som at sektoren over en bred kam solgte statsobligationer i 2008. Det vil

dog være forhastet, da nettosalget skyldes primært en enkelt virksomheds dispositioner. Denne ene virksomhed solgte for over 800 mio. statsobligationer i 2008.

Figur 2: Nettoinvesteringerne mio. kr. i 2008 fordelt på aktivtyper

Anm.: Angivelserne i (%) fortæller hvor stor en andel den enkelte aktivtype udgør af de samlede investeringsaktiver.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

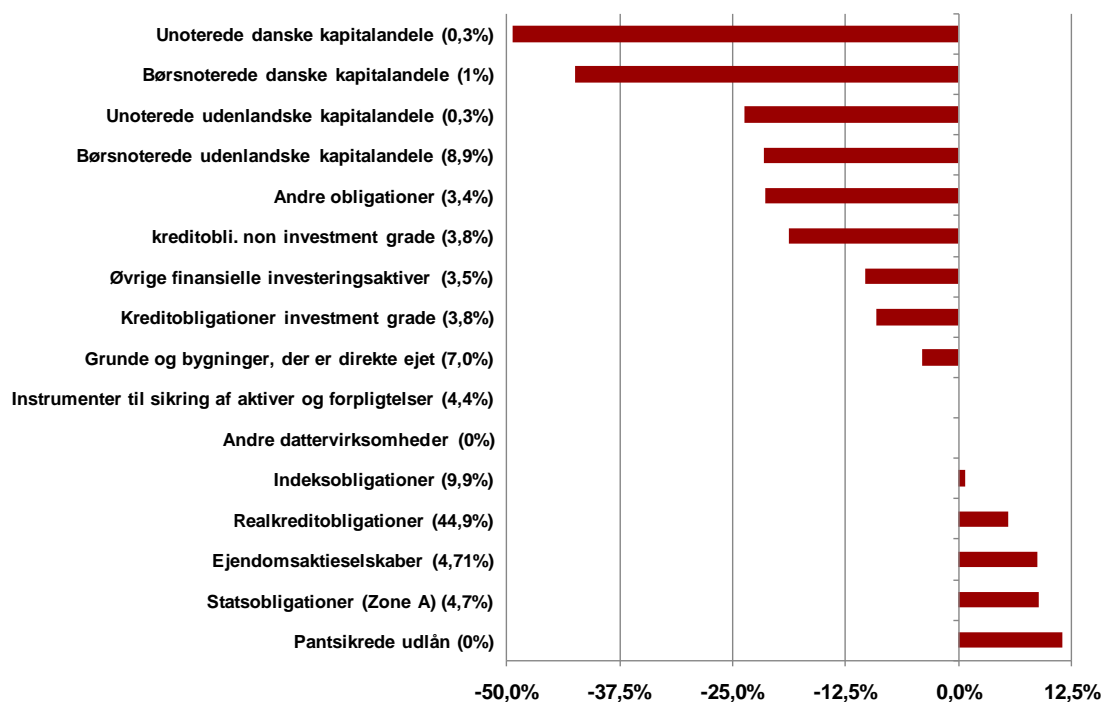
Figur 2 viser, at realkreditobligationer (andelen fremgår af værdien i parentes) udgør den største undergruppe med næsten 45 pct. af investeringsaktiverne, men også de inflationssikrede indeksobligationer fylder godt på aktivsiden med en andel på knap 10 pct.

De nye oplysningsforpligtelser giver også oplysninger om de forskellige aktivers afkast i procent, jf. Figur 3.

Bundscoreren i 2008 var kapitalandele, såvel danske som udenlandske.

Ejendomsaktieselskaber gav derimod et pænt afkast på hen imod 10 pct., hvilket må betegnes som et overraskende godt resultat, taget den aktuelle negative udvikling på ejendomsmarkedet i betragtning. I øvrigt væsentligt bedre end livsforsikringselskaberne og de tværgående pensionskasser, der i 2008 kun opnåede et afkast på 0,3 pct. på deres investeringer i ejendomsaktieselskaber. Men også stats- og realkreditobligationer gav pæne positive afkast i 2008 som følge af et generelt rentefald. Derimod gav kredit- og andre obligationer et negativt resultat.

Figur 3: Aktivernes afkast i 2008 fordelt på type

Anm.: Beholdninger af de forskellige aktiv ejet indirekte via investeringsforeningsbeviser er medtaget. Det såkaldte "se igennem princip"

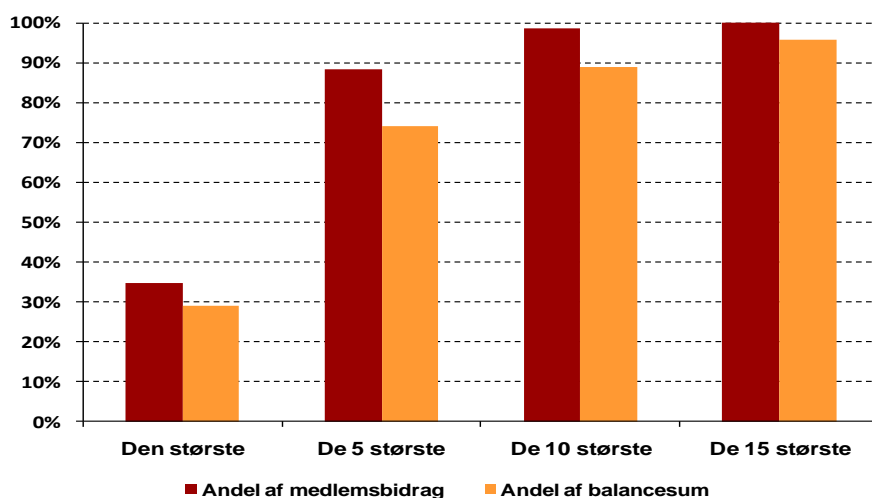
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

4. Markedsbeskrivelse

Firmapensionskasser er pensionskasser, hvor kun de ansatte i et specifikt firma kan blive medlemmer. Sektoren er præget af få store kasser samt et større antal mindre firmapensionskasser. I nedenstående figur 4 er koncentrationen målt på henholdsvis medlemsbidrag og balancesum²

² Det skal understreges, at der ikke er tale om markedsandele på markedet for firmapensionsordninger, idet alene firmapensionsordninger i firmapensionskasser er omfattet. Ordninger i livsforsikringselskaber er således ikke omfattet.

Figur 4. De enkelte firmapensionskassers andele af medlemsbidrag og balancesum i 2008

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Den største firmapensionskasse havde i 2008 en andel på ca. en tredjedel, afhængigt af om man måler på det samlede medlemsbidrag eller den samlede balancesum, jf. figur 4. De 10 største firmapensionskasser havde en andel på over 95 pct., når der måles på medlemsbidrag, og lidt under 90 pct., når der måles på balancesum³, se evt. bilag C for en liste over firmapensionskasser.

Antallet af passive medlemmer af firmapensionskasserne udgjorde ved udgangen af 2008 11.151 personer, mens antallet af aktive medlemmer udgjorde 6.794 personer.

³ KTAS Pensionskasse, Jysk Telefons Pensionskasse og Fyns Telefons Pensionskasse er trods dannelsen af TDC fortsat som 3 separate firmapensionskasser. De 3 firmapensionskasser med medlemmer fra TDC tegner sig for tilsammen omkring halvdel af sektoren.

Tabel 2: Fordeling af firmapensionskasserne medlemstyper

<i>Antal</i>	2007	2008
Aktive medlemmer	7.356	6.794
Alderspensionister	7.703	7.638
Invalidepensionister	273	267
Pensionerede ægtefæller	2.340	2.406
Børn der modtager børnepension	836	840
Passive medlemmer i alt	11.152	11.151

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Langt størstedelen af de passive medlemmer er alderspensionister og pensionerede ægtefæller.

Det er ikke de samme firmapensionskasser, der topper listen, når kassernes andele opgøres på henholdsvis bidrag og balancesum. Firmapensionskassernes top 5 fremgår af nedenstående figur 5.

Figur 5. De 5 største firmapensionskasser- målt på medlemsbidrag og balancesum, 2008

Målt på medlemsbidrag	Målt på balancesum
IBM Pensionsfond (pensionskasse)	KTAS Pensionskasse
Jydsk Telefons Pensionskasse	Jydsk Telefons Pensionskasse
Pensionskassen for tjenestemænd i Danmarks Radio (PKT-DR)	IBM Pensionsfond (pensionskasse)
Pensionskassen for Shell-funktionærer i Danmark	Danmarks Nationalbanks Pensionskasse (under afvikling)
Pensionsafviklingskassen for funktionærer under Gisselfeld Kloster	Fyns Telefons Pensionskasse

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

5. Finansielle risici

Af de i alt 37 danske firmapensionskasser var 8 kasser ultimo 2008 ude af stand til at klare Finanstilsynets stresstest i det røde risikoscenarie. To kasser havde ikke tilstrækkelig kapital til at klare stresstestet i det gule risikoscenarie. I løbet af 2008 påbød Finanstilsynet 4 kasser om at udarbejde en genoprettelsesplan, da kasserne ikke havde tilstrækkelig basiskapital til at dække kapitalkravet.

Renterisiko

Nedenstående tabel viser, hvordan værdien af selskabernes aktiver og passiver ændres ved henholdsvis et rentefald og en rentestigning i det røde risikoscenarie (ændring på 0,7 procentpoint). Nettorentefølsomheden fås ved at trække påvirkningen på passiver fra påvirkningen på aktiver. En positiv netto rentefølsomhed er lig med, at selskaberne opnår en gevinst på renteændringen.

Figur 6: Værdiændringer i rødt risikoscenarie ultimo 2007 og 2008

Mio. kr.	Rentefald		Rentestigning	
	2007	2008	2007	2008
Pensionshensættelser	-2.564	-3.228	2.303	2.807
Rentebærende fordringer	1.064	777	-1.165	-832
Finansielle instrumenter	938	2.049	-1.097	-1.643
Netto rentefølsomhed	-562	-402	41	332

Anm: Et negativt tal angiver et tab set fra pensionskassernes perspektiv

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

På passivside ville et rentefald på 0,7 procentpoint ultimo 2008 betyde, at selskaberne skulle forøge pensionshensættelserne med ca. 3,2 mia. kr. Denne forøgelse af hensættelserne opvejes ikke af, at rentefaldet på aktivside udløser gevinster på obligationer og rentederivater på tilsammen ca. 2,8 mia. kr. Netto ville selskaberne ultimo 2008 få et tab på ca. 0,4 mia. kr. på rentefaldet i det røde risikoscenarie. Omvendt ville en rentestigning på 0,7 procentpoint ultimo 2008 resultere i en reduktion af selskabernes samlede livsforsikringshensættelser, der er tilstrækkelig stor til at opveje selskabernes tab på obligationer og rentederivater. Netto ville selskaberne ultimo 2008 tjene ca. 0,3 mia. kr. på en rentestigning.

Aktierisiko og andre markedsrisici

Udover renteændringer indeholder tilsynets røde risikoscenarie de i figuren angivne risikotyper.

Figur 7: Værdiændring i rødt risikoscenarie ultimo 2007 og 2008

<i>Mio. kr.</i>	2007	2008
Aktiekursrisiko	1.155	580
Ejendomsrisiko	298	319
Valutarisiko	48	34
Råvarerisiko	-	-
Samlet eksponering	1.501	933

Note: Ingen selskaber har indberettet risiko på råvarer.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Som det fremgår, er selskaberne ultimo 2008 mest eksponeret over for et aktiekursfald i det røde risikoscenarie (fald på 12 pct.). Eksponeringen er imidlertid halveret fra 2007 til 2008. Denne halvering er en naturlig følge af selskabernes store værditab på aktiebeholdningerne i 2008 og frasalg af aktier.

Selskabernes afdækning relateret til aktiekurser er imidlertid – modsat renteafdækningen - beskeden. I opgørelsen af aktiekursrisikoen i rødt scenarie reducerer afdækningen eksponeringen med ca. 4,0 mio. kr. i 2007 og ca. 2,5 mio. kr. i 2008.

6. Bilag A: Finanstilsynets trafiklysindberetninger

Med henblik på at vurdere kassernes investeringsrisici i forhold til kapitalgrundlag og forpligtelser har tilsynet defineret to relativt simple scenarier – rødt og gult scenario. I scenarierne beregnes effekten af henholdsvis en negativ og en meget negativ markedsudvikling. Selskaberne har indberettet effekten af de to scenarier siden 2002.

Finanstilsynets risikoscenarier

Risikofaktorer	Rødt scenario	Gult scenario
Renterisiko	-/+ 0,7 %	-/+ 1 %
Aktiekursrisiko	-12 %	-30 %
Råvarerisiko	-18 %	-45 %
Ejendomsrisiko	-8 %	-12 %
Valutarisiko	99 %	99,5 %
Kredit- og modpartsrisiko	-8 %	-8 %

* VaR-beregning for valutaporteføljen – konfidensniveauer med 10 dages horisont

** Den angivne procentsats skal tages af værdien af de risikovægtede aktiver

7. Bilag B: Om Statistikken

Markedsudviklingsartiklen er baseret på indberettede årsregnskaber for firmapensionskasser i Danmark. For regnskabsåret 2008 har 37 firmapensionskasser indberettet.

Artiklen vedrører alene firmapensionsordninger i firmapensionskasser. Firmapensionsordninger i livsforsikringsselskaber er således ikke omfattet.

Antallet af firmapensionskasser i Danmark har været støt faldende gennem mange år. Det faldende antal skyldes, at der sjældent bliver etableret nye firmapensionskasser, og at de eksisterende firmapensionskasser enten overdrager deres firmaordninger eller lader firmapensionskassen "afvikle" (optager ikke nye medlemmer). Mange firmapensionskasser har således alene medlemmer, der modtager pensionsydelse.

Firmapensionskassernes andel af den samlede pensionsformue udgør ca. 2 pct. ved udgangen af 2008. Finanstilsynet opgør den samlede pensionsformue som balancesummen for livsforsikringsselskaber, tværgående pensionskasser, firmapensionskasser, ATP, SP og LD samt summen af følgende konti/depoter i pengeinstitutter: Indekskonti, kapitalpensionskonti, selvpensioneringskonti, ratepensionskonti, kapitalpensionsdepoter, ratepensionsdepoter og selvpensioneringsdepoter

8. Bilag C: Liste over firmapensionskasser i DK

Reg. nr. Navn	Aktiver i alt 1.000 kr.
80044 KTAS Pensionskasse	12.791.794
80228 Jydsk Telefons Pensionskasse	9.819.463
80965 IBM Pensionsfond (pensionskasse)	4.209.003
80259 Danmarks Nationalbanks Pensionskasse under afvikling	3.541.265
81127 Fyns Telefons Pensionskasse	2.205.897
80518 Pensionskassen for Arbejdernes Landsbanks Personale	1.623.625
81091 Pensionskassen for tjenestemænd i Danmarks Radio (PKT-DR)	1.299.908
80906 Pensionskassen for Shell-funktionærer i Danmark	1.266.039
80266 Pensionsafviklingskassen for funktionærer under Gisselfeld Kloster	1.204.000
81003 Kreditforeningen Danmarks Pensionsafviklingskasse	1.156.143
81136 SAS Pilot & Navigatør Pensionskasse	1.076.020
81009 Pensionskassen for Direktører i Sparekassen SDS (under afvikling)	546.516
80004 Pensionsafviklingskassen for funktionærer i A/S Dansk Shell	513.239
81023 Jyllands Kreditforenings afviklingspensionskasse	483.508
81035 Xerox Pensionskasse (under afvikling)	341.523
80824 J.C. Hempel's Pensionskasse	312.470
80996 Den under afvikling værende pensionskasse i Forenede Kreditforeninger	302.470
80293 Københavns Havns Pensionskasse	257.401
80640 Brødrene Dahl A/S's Pensionskasse under afvikling	190.985
80192 DFDS Pensionskasse	166.583
80113 Pensionskassen under Alm. Brand A/S (Pensionsafviklingskasse)	135.988
80998 Cerestar Scandinavia's Pensionskasse	89.552
80324 Pensionskassen for funktionærer ansat i Roskilde Sparekasse (Afviklingskas)	76.573
80313 Pensionsafviklingskassen for Købstædernes almindelige Brandforsikring	74.073
80529 Berlingske Pensionskasse (Afviklingskasse)	47.377
81134 Danske Banks pensionskasse for førtidspensionister	43.169
81086 Ford Motor Company's Pensionskasse	28.793
80238 Carlsbergfondets pensionsafviklingskasse	26.176
81007 Pensionskassen for direktører i nogle med Spk. Bikuben fusionerede sparek	25.337
80318 Vallø Stifts Afviklingspensionskasse	17.345
81073 Sparekassen Bornholms Pensionskasse (under afvikling)	17.036
80357 Pens.ks. f. fast. Embedsm og Funkt. i Spare- og Laaneks. for Kolding By og	13.018
80375 Sparekassen Kronjyllands Afviklingspensionskasse	5.801
80054 Pensionskassen for Tjenestemænd i Det Classenske Fideicommis	5.025
80263 An/s Gudenaacentralens Pensionsafviklingskasse	1.727
80562 Pensionskassen for præster og andre funktionærer under Dansk Kirke i Udla	933
81033 Vallø Stifts supplerende Afviklingspensionskasse af 1976	763
Antal:	37